

БРИМОРСКЕ НОВИНЕ

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XII ◇ БРОЈ 250. ◇ 25. МАРТ 1984.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

СА СЛЕДНИЦЕ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Испитивање поријекла имовине

Ефикасно елиминисање социјалних разлика, које се заснивају на стицању дохотака без рада, или несразмјерно уложеном раду, не може се узимати као тренутна политичка акција, већ то мора бити дуготрајан и виталан интерес свих радних људи и грађана, који радом одређују свој материјални положај. За остваривање овог

ректно или преко својих задруга или удружења, добијали су послове од организација удруженог рада баш због провизије коју те организације удруженог рада на плаћају, а често се одређене накнаде дају и одговорним или стручним лицима. То је доводило и до тога да су приватне занатлије преузимале послове и када нису распо-

ОБНОВА ПРИСТАНИШТА

Делегати Скупштине, на сједници од 16. марта, разматрали су извештаје о раду општинских правосудних органа, инспекционих служби општинске управе, друштвених прихода и општинског штаба територијалне одбране. На сједници је усвојен и Буџет општине за 1984. годину, као и програм обнове и санације споменика културе за период 1979 — 1989. година.

Највише пажње на сједници привукла је информација о раду општинског друштвеног правобраниоца самоуправљања у којој су третирана врло осјетљива питања, заштита самоуправних права радника, политика за поштовања и заштита друштвених имовина. Истакнуто је да се друштвени правобраниоци самоуправљања ефикасније мора укључивати у рјешавање заштите друштвених имовина и предузимати конкретније мјере, које би ишли даље од препорука и указивања на негативне појаве. Стога, речено је на сједници, неопходно је остварити већу сарадњу с општинским органима управе, правосуђа и друштвено-политичким и самоуправним организацијама и заједницама.

Усвојен је програм обнове и санације споменика културе на подручју општине, тако да радови могу почети одмах. У овој години, према програму, поред завршетка прве фазе бедема почеће већ у јучу радови на санацији друге фазе бедема и Старог града, односно, на изградњи инфраструктуре у градским зидинама. Иначе, радови на санацији пристаништа успјешно се одвијају.

интереса неопходна је непреkidna, добро организована и досљедна активност свих друштвених чинилаца који, с обзиром на свој положај у друштву, могу да допринесу уклњању узрока настајања оваквих појава, односно који могу предузети мјере против већ насталих појава.

У нашој општини још увијек нису организовани послови у вези настављања поступка испитивања поријекла имовине — није извршење на примопредаја предмета између бивше Комисије за испитивање поријекла имовине и Општинске управе друштвених прихода. Следствено томе, још увијек нису примијењене стопе прогре сивног опорезивања непријаљених прихода, утврђених у поступку испитивања поријекла имовине.

У досадашњој пракси били су запажени разни облици незаконитог стицања имовине. У првом реду, ту је била спрена друштвеног и приватног сектора у грађевинском. Због обимних инвестиционих радова велики дио послова организације удруженог рада уступале су приватницима, врло често супротно прописима и најчешће без лиценције. Уступали су их инвеститори или извођачи, који су за то занатлијама узимали провизију. Приватни занатлије, ди-

личите начине: наплаћивали неизведене или недовршене радове, користили радну снагу и механизацију организација удруженог рада; вршили утјај пореза и доприноса, регистровали промет на више лица, чиме су избегавали контролу. Осим тога, често су правдали трошкове фиктивним рачунима, користили непријављену радну снагу, а пријављену не са стварним личним дохотком, већ према најнижим износима предвиђеним друштвеним договором. Навављали су репроматеријал преко задруга, без плаћања пореза на промет производа, увозили машине, користећи повластице других лица, као и разне кооперантске, стамбене и друге кредите на ороочена или продата девизна средства банакама.

Запажена је спрена друштвеног и приватног сектора и у угоститељству. У неким приватним радњама реализује се неевидентирани вишак продавница мјешовите robe, посебно алкохолних птића и прехrambenih производа. Опрема се увози из иностранства уз коришћење повластица трећих лица, која се приказују као сувлачици. Приватни угоститељи набављају робу за готов посај у малопродаји, иако је то супротно прописима. Иско ришићавају раднике социјалном осигурању а кад их пријављавају, пријављују их мањим основицима личног дохотка од one коју исплаћују

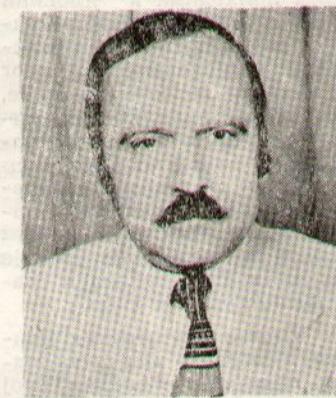
Читате на 2. и 3. страни о раду Управе друштвених прихода и Општинског одјељења за инспекционске послове.

СКУПШТИНА ТУРИСТИЧКОГ САВЕЗА

Усвојен програм рада

Средином овог мјесеца одржана је изборна скupштина Туристичког савеза општине. Усвојен је извештај о раду у протеклој години у коме се, између остalog, каже да је 1983. представљала прекретницу у раду Туристичког савеза. Наиме, усмјеравањем боравишне таксе Савезу поправљена је материјална ситуација, па је обогаћена и његова делатност, посебно општа туристичка пропаганда. Да се радило добро потврђује и чињеница да је овај Савез проглашен најбољим у нашој Републици. Уз то, Будва и Свети Стефан добили су плакете Туристичког савеза Југославије као најурађенија мјеста међу 20 анкетираних из наше земље. Међутим, како се чуло на сједници, признања не смiju да рађају са мозадовољство — напротив, они су обавеза више за још бољи и плоднији рад.

Усвојен је и Програм рада за ову годину. Иако стижу оптимистичке вијести са иностранством тржишта о продаји наших капацитета, има доста неизвесности када је у питању овогодишња сезона. Разлога за забринутост има доста када је у питању домаћи гост. Стандард наших људи и даље пада, цијене превоза и угоститељских услуга расту, а и најновија одлука СИВ о укидању депозита за путовање у иностранство не иде у прилог домаћем туризаму. Стога предстоји максимално ангажовање свих угоститељских и туристичких организација у припреми сезоне. У програму су побројане многе активности у предсезони и у гла вној туристичкој сезони од

Димитрије Јововић

чије ће реализације добрим дијелом зависити успјех овогодишње сезоне.

На изборној Скупштини је усвојен и финансијски план Туристичког савеза за ову годину.

Изабрано је и ново руководство. За предсједника Туристичког савеза општине изабран је Димитрије Јововић, дипломирани правник, помоћник директора Интерне банке „Монтенегротуриста“, а за потпредсједника Миља Шољага из Петровца на мору.

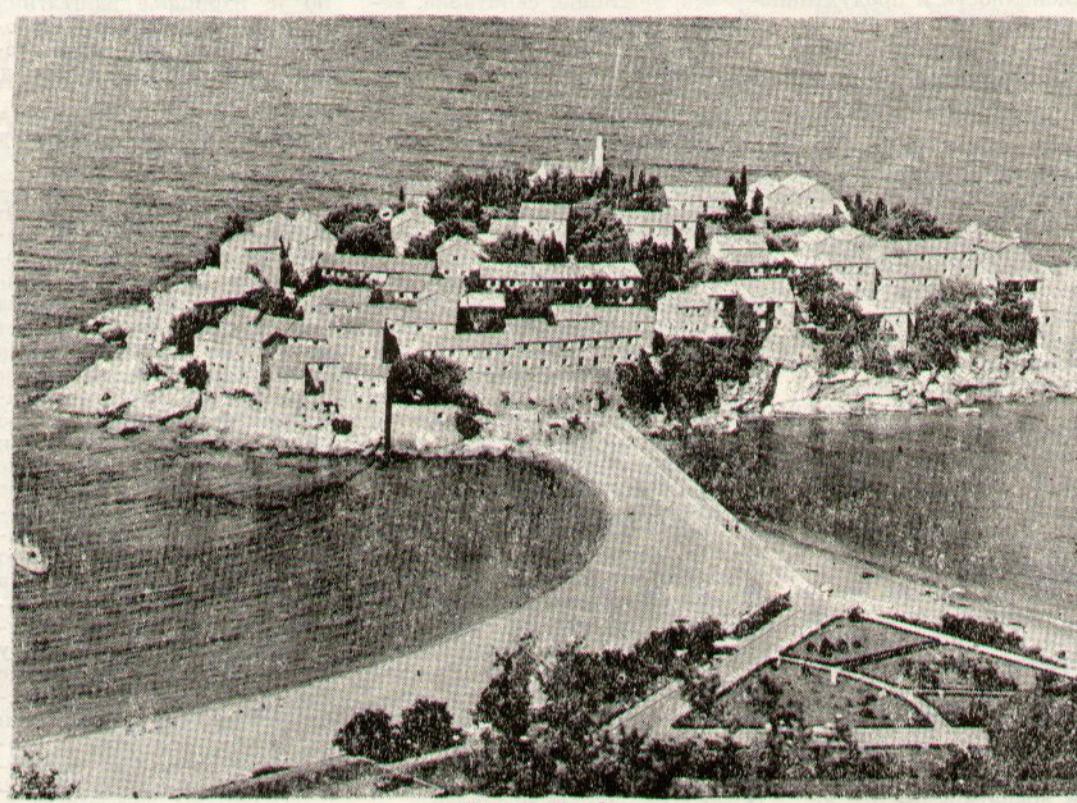
С. Г.

ПОСЛЕТА ДУБРОВЧАНА

У Будви је ових дана боравила делегација културних посленика Дубровника који су се интересовали о поступку санације и обнове Старог града. У делегацији су, између осталих, били Руди Јелић, предсједник Савјета Завода за обнову Дубровника, и Божо Летунић, директор Завода за обнову Дубровника. Гости из Дубровника похвално су се изразили о томе како се приступило организацији послова на обнову „љепотице југа“ и, посебно, на прихваћеном методу такозваног инјектирања порушених или знатно оштећених 184 објекта унутар градских зидина у старој Будви.

Договорено је да се изменја искуствава око обнове ова два стара урбана драгуља и даље продубљује. Изражено је мишљење да би у ову сарадњу требало да се укључи и организација задужена за обнову и ревитализацију Котора.

Н. Д.

Свети Стефан

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

Задаци и кадровска оспособ

Основни циљеви и задаци Управе друштвених прихода били су утврђивање и наплаћивање друштвених прихода, контрола над примјеном пореских прописа од стране грађана и друштвено-правних лица, покретање и вођење прекршајног поступка због повреде пореских прописа, прикупљање података о раду и пословању пореских обveznika, вођење књиговодstvene евиденције о пореским обveznicima, остварењим приходима и имовини која подлијеже опорезивању, затим праћење и анализирање дјеловања пореског система и пореске политике, обављање аналитичких, информативних и других послова у вези с опорезивањем грађана и грађанско-правних лица и припрема општих аката из надлежности општине, којима се уређује опорезивање грађана и грађанско-правних лица.

Управа друштвених прихода посредно или непосредно примјењује велики број свезних, републичких и општинских прописа и одлука самоуправних интересних заједница и организација, што указује на неопходност постизања одговарајућег стечена организованости, ефикасности и законитости у раду.

Праћење и контрола прихода и утврђивање обавеза по основу преко 40 врста пореза, такса и других дажбина, које плаћају грађани, организације удруженог рада и друга друштвено-правна лица, представља сложен процес.

Организационо-кадровска и материјално-техничка оспособљеност Управе друштвених прихода је знатно испод нивоа неопходног за успјешно остваривање основних задатака. За протеклих 12 година број запослених је, чак, смањен, иако је у међувремену проширен дјелокруг овог органа с тенденцијом стапног пораста, с обзиром на предстојећу трансформацију пореског система у функцији појачане заштите друштвених интереса и остваривање системе у функцији појачане заштите друштвених интереса и остваривање политike економске стабилизације.

Квалификациона структура запослених неадекватна је друштвеним потребама. Тренутно у Управи се налази само један радник с високом стручном спремом, а још нису попуњена мјеста главног пореског инспектора, пореског инспектора, савјетника за испитивање пројекта имовине и координатора одсјека за разрез пореза. То упућује на закључак да је доведено у питање даље функционисање и континуираност рада.

иунитет у раду и обезбеђење друштвене својине и друштвених интереса.

Познато је да се стручни кадрови нерадо и веома тешко одлучују да се баве пореском проблематиком, и то због сложености, деликатности и одбојности послова, нијаких личних доходака у односу на друге органе општинске управе, лоших услова рада, немогућности рјешавања стамбених проблема без шире друштвене подршке и помоћи. Радници у Општинској управи друштвених прихода нису у могућности да успјешно обављају инспекцију, разрез, испитивање пореског система и друге задатке, јер овај служба по кадровској, материјалној и техничкој опремљености спада међу најслабије и није у стању да прати укупне друштвене промјене и да, на основу законских овлашћења, предлаже надлежним органима рјешења за разраду пореског система, нити да прати стицање дохотка, имовине и прихода пореских обveznika.

Посљедице оваковог стања врло су тешке: неодговарајуће и неблаговремено утврђивање пореза и других обавеза грађана, неопрезивање имовине и прихода од имовине која подлијеже опорезивању, неурядно евидирање и књижење, нередовна наплата и друге пољедице којима се нарушују друштвени интереси и изазива политичко нерасположење радних људи и грађана, због све изразитије социјалне диференцијације и продубљивања социјалних разлика мимо резултата рада.

Управа друштвених прихода обавља своју дјелатност у просторијама које по величини и опремљености не одговарају потребама, што утиче на ефикасност и квалитет рада. Недостају и модерна техничка средства (механографска обрада података, возила и сл.), којима би се брже и потпуније остваривали радни задаци уз већи степен економичности, рационалности и продуктивности рада.

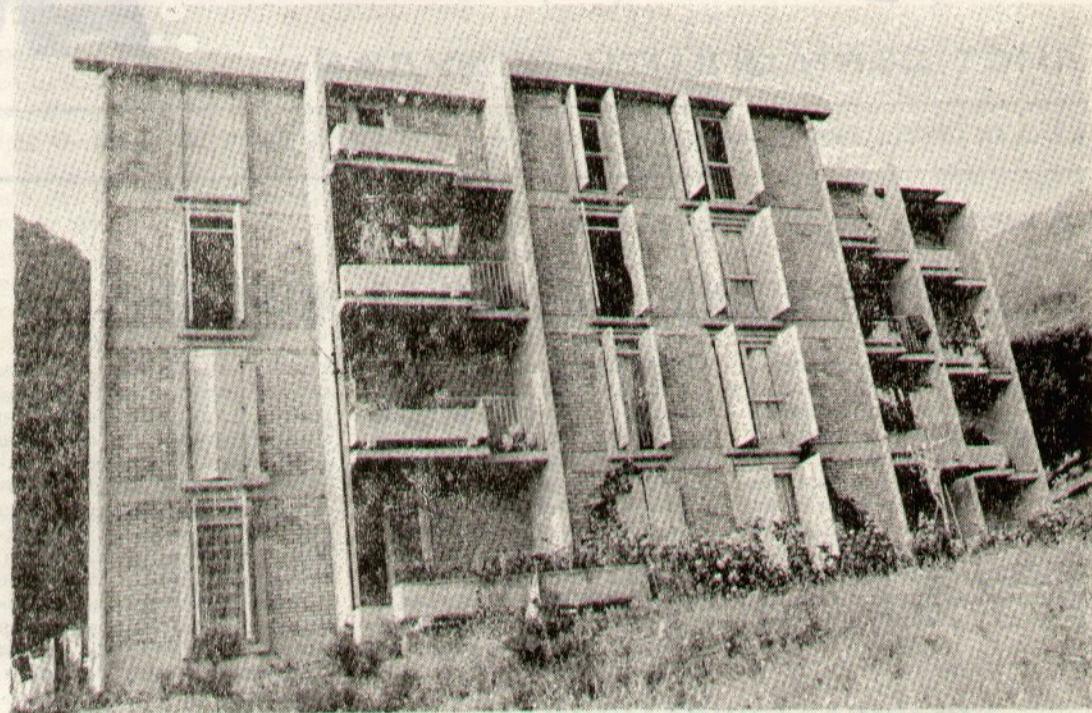
СПРОВОЂЕЊЕ ПОРЕСКОГ СИСТЕМА

Основица за обрачун пореза из личног дохотка од пољопривреде је катастарски приход од земљишта које се може искористити за пољопривредну производњу, без обзира да ли се то чини или не. У прошој години по тој основи утврђен је порез за 557 обveznika у износу 393.756,85 динара.

У складу са Законом о комunalnim таксама и Одлуком о комunalnim таксама

Приморске
новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник: Владимира Станишић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-194 — Број жири-рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарска радна организација „Обод“ — Цетиње — Претплатна годишња 350 дин.; за иностранство 10 долара. Рукописи се не враћају.

Радови на „Нерину“ добро напредују

Скупштине општине утврђене су обавезе по основу таксе на фирму у износу 330.500,00 динара. Донијето 149 рјешења, и то организацијама удруженог рада 52 на износ од 180.200,00 динара, а приватним угоститељима и занатлијама, којима се пореске обавезе утврђују према стварном дохотку, 97 рјешења на износ од 150.300,00 динара.

Сталним увидом у рад Комисије за процјену вриједности некретнина обезбиједено је ефикасно сузбијање злоупотреба и оштећење друштвених интереса у промету непокретности. У току прошле године овјерено је 106

купопродајних и даровних уговора и 18 правоснажних судских пресуда којима је утврђена својина на непокретности, а по основу њиховог промета наплаћено динара 23.183.451,00. Поред тога, ове рена су 72 уговора о поклону непокретности у оквиру првог наследног реда, који искључује обавезу плаћања пореза.

Управа друштвених прихода већ три године није у могућности да изврши разрез по основу пореза на имовину — зграде, због тога што надлежни орган за стамбене послове није утврдио вриједност стамбених зграда и ста нова! За 1981. и 1982. годину

донијета су рјешења о аконтизацији пореза, а код надлежних органа је у току поступак, након чега ће се приступити утврђивању и наплати пореских обавеза.

На основу пријава и уговора о подстанарском односу обрачунат је разрез пореза за 1982. годину за 228 обveznika. Благовремено донијетим рјешењима утврђене су обавезе у укупном износу од 597.549,25 динара — на порез 377.360,90, а на мјесни самодопринос 220.188,35 динара.

По основу уговора и рачуна о закупу имовине — пословног простора, инвентара, кухиња, кампова, стамбеног простора — донијета су

Одјељење за инспекцијске

Контролно-надзорну дјелатност над примјеном зајона и других прописа у будванском општини обављају следеће инспекције: рада и грађевинско-урбанистичка, тржишна, санитарна, ветеринарска, комунална, саобраћајна и инспекција за javne puteve. Те послове обављају једанаест лица: — по два инспектора рада, тржишна, грађевинска и комунална и по један санитарни, ветеринарски и саобраћајни инспектор. Четири инспектора имају високу, а по три виши и средњу спрему.

Због кадровске непопуњености радних мјеста урбанистичког, рибарског и инспектора за путеве и одласка два грађевинска, саобраћајни инспектор био је овлашћен и за надзор над јавним путевима, а грађевински је обављао урбанистички надзор. Инспекцијски органи остваривали су репресивну дјелатност подношењем захтјева за покретање прекршајног поступка, пријава за кривична дјела и привредне преступе, предлога за одузимање разлике у цијени, односно дозвола за рад, стављањем робе ван промета, забрањом употребе објекта или њиховим уклањањем.

У прошој години на основу 1.680 предлога поднијето је 26 пријава за кривична

вног тужилаштва Одјељење је обавјештавано о подизању оптужног предлога. Међутим, судови не обавјештавају о исходу поступка по пријавама за привредне преступе и кривична дјела, нити постоји таква пракса вјероватно зато што за правосудне оргane није прописана обавеза да о исходу поступка обавјештавају инспекцијске оргane као подносице пријава.

ЗАХТЈЕВИ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Од укупно 247 захтјева за покретање прекршајног поступка, тржишна инспекција поднијела је 81, комунална 63, саобраћајна 26, инспекција рада 33, грађевинска 40, санитарна и ветеринарска инспекција по два захтјева.

По врсти прекршаја структура захтјева је следећа: 43 захтјева поднијето је због неистицања цијена, закидња на мјери, неподштављања радног времена, неиздавања рачуна, преподјаве пољопривредних производа од стране некупаца; 39 захтјева поднијето је због бесправног рада у области самосталног личног рада, по пет због бесправног пружања услуга без одобрења, три због пружања

љеност Управе друштвених прихода

42 рјешења којима је утврђена обавеза у укупном износу од 1.737.627,25 динара — на порез се односи 1.611.947,55, а на мјесни самодопринос, 125.679,70 динара.

Обавезе по појединим врстама закупа износиле су:

Врста закупа	Мјесни	Самодопринос	УКУПНО
Пословни простор	1.165.439,25	54.982,10	1.220.421,25
Инвентар	33.714,00	12.388,90	46.102,90
Кухиња	3.656,55	2.774,30	6.430,85
Остало имовина	75.914,30	15.718,75	91.633,05
Камп	34.972,20	11.476,80	46.449,00
Стамбени простор	298.251,35	28.338,85	326.590,20
УКУПНО:	1.611.947,55	125.679,70	1.737.627,25

За нова моторна возила овјерен је 151 рачун и обрачунат порез у износу динара 4.764.771,70 динара, и то општински 692.573,50 републички 253.664,10 и основни 3.818.534,10 динара.

Мјесни

За промет половних моторних возила и чамаца овјерено је 187 уговора и рачуна и обрачунат порез у износу од 1.103.285,00 динара — општински 237.283,20 републички 573.275,20 и основни 292.726,60 динара.

Донијета су 102 рјешења о разрезу пореза у паушалном износу, којима су утврђене пореске обавезе у износу 1.687.553,00 динара. Издана су 62 увјерења о јемству, овјерена 482 пословне књиге

Комплекс хотела на Бечићкој плажи

послове у 1983. години

аутопревозничких и аутолакирерских услуга без одобрења, 14 због продаје сувенира без одобрења, 11 због бесправног пружања занатских услуга у области грађевинарства и један због организовања аутокампа без одобрења, четрдесет захтјева поднijето је због бесправне градње, 26 због неисправности возила у јавном саобраћају, неистичања редова вожње и наплате већих цијена за превозничке услуге, 32 против самосталних угоститеља, 55 против грађевинских предузимача, послодаваца у трговини и власника фризерске радње, због незаконитог коришћења допунског рада, односно непријављивања радника, 63 због неприкључивања на градску канализацију, одлагања смјећа на јавним површинама и продаје пљојопривредних производа на ванпјачном простору, и четири захтјева због нехигијенског рукувања животним гамирицама.

Откривено је више случајева обављања привредних и других дјелатности мимо прописа, како од стране организација уdrugженог рада и од стране грађана. Поред подношења пријава за привредне преступе или захтјева за покретање прекршајног поступка, донијето је и извршено једно рјешење о забрани ра-

да одмаралишта у насељу Ивановићи, пет рјешења о забрани рада угоститељских радњи због обављања дјелатности без одобрења, једно о забрани рада аутокампа, два о забрани рада аутомеханичарских радњи и пет о забрани одржавања музике у самосталним угоститељским радњама. У једном случају предложено је надлежном организацији управе оглашавање престанка одобрења за рад због незаконитог издавања пословних просторија — угоститељске радње под закуп.

Тржишна инспекција је, уз захтјеве за покретање прекршајног поступка, предложила заштитну мјеру одузимања имовинске користи у укупном износу од 268.750,00 динара, а у два случаја је изречена заштитна мјера одузимања популарног привредних производа од накупца у вриједности од 128.600,00 динара.

Судији за прекријаје поднijета су од стране инспекције рада четири предлога за одузимање одобрења за рад у трајању од шест мјесеци до двије године. Тржишна инспекција је због незаконито формираних малопродајних цијена у области трговине предложила одузимање разлике у износу од 751.225,85 динара.

Ветеринарски инспектор донијо је 25 рјешења о стављању ван промета или уништењу 996 килограма свињског, 372 кг живинског, 92 кг јунећег, 16 кг јагњећег меса, 110 кг рибе и 1348 кг сухоме снатах производа и прерађенина.

Грађевинска инспекција донијела је 39 рјешења о рушењу бесправно подигнутих објеката од стране грађана, а Комунална инспекција 59 рјешења о уклањању и 23 рјешења о премјештању времених објеката, намијењених за занатске радње. Санитарни инспектор доније седам рјешења о забрани рада да отклањања недостатака у четири одмаралишта, је дној продавници прехрамбених производа, два кампа у Буљарици и исто толико рјешења о забрани рада због неиспјавања санитарних услова за обављање дјелатности у привременим објектима.

Инспекција рада донијела је 56 рјешења о отклањању недостатака у области заштите на раду и 28 рјешења о привременој забрани радова, и то 14 у угоститељству, шест у грађевинарству и по четири у трговини и у забавном парку.

и 163 блок рачуна по поднijетим захтјевима 83 обвезни ка.

Двадесет грађана поднijе ло је 20 пријава за опорезивање укупног прихода и на кон спроведеног поступка, у складу с утврђеним критеријумима, донијето је пет рјешења о разрезу којима су утврђене обавезе у укупном износу 44.400,45 динара.

С обзиром на значај и учешће приватне угоститељске дјелатности у привредној структури наше општине, а ради што потпунијег информисања радних људи и грађана доносимо табеларни преглед утврђених пореских обавеза грађана у области приватног угоститељства:

Још нису донијета рјешења о разрезу за шест пореских обвезника — угоститеља због објективних разлога — дужег боравка у иностранству и вођења управног спора.

Порез од самосталног обављања дјелатности ван угоститељства (аутопревознике, филигранске, грађевинске, продаје сувенира, стаклорезачке, водонсталатерске, машинбраварске, електричарске, сластичарске, адвокатске и др.) утврђен је за 1982. годину са извјесним закашњењем, због објективних проблема у вези с утврђивањем пореске основице.

Обвезника којима се пореска основица утврђује према стварном личном доходку би

Презиме и име	Основица за утврђивање пореза и доприноса	Укупно задужење обвезника
Нико Лијешевић	3.090.124,20	3.009.762,15
Иво Рађеновић	1.899.244,15	1.391.259,70
Драгиша Голубовић	956.080,05	703.549,55
Жарко Рафаиловић	988.422,00	579.834,75
Божинко Петровић	729.344,40	597.866,35
Милосава Вучићевић	1.578.084,10	1.131.194,00
Душан Ђуковић	1.748.839,95	1.279.673,70
Бранко Брајић	5.615.450,60	4.111.487,30
Марија Будимић	1.586.699,20	1.097.047,15
Митар Чучук	1.807.064,65	1.191.663,30
Радивој Мрваљевић	593.292,45	432.139,00
Миленко Митровић	2.121.519,60	1.588.438,65
Јово Давидовић	1.594.480,40	1.116.857,80
Жарко Кажанегра	2.119.064,40	1.592.448,65
Крсто Голиш	985.553,00	653.581,15
Маријета Антоновић	641.938,30	505.012,35
Велимир Јовановић	735.735,70	579.789,55
Велимир Драгишић	1.298.311,90	961.503,15
Светозар Митровић	428.157,45	335.616,75
Марко Ковачевић	1.374.316,90	979.866,30
Мирко Зец	817.317,80	643.757,00
Миљивоје Пејовић	1.171.817,20	788.499,10
Радомир Јовановић	816.253,20	655.139,30
Илија Божковић	1.123.926,70	909.952,65
Милорад Пелевић	1.024.466,90	866.803,75
Недељко Божковић	3.003.994,70	2.211.198,45
Васо Пејовић	1.075.319,00	793.836,35
Гојко Парапић	1.592.559,60	1.122.452,10
Андирија Андирић	2.170.433,90	1.582.426,90
Бранко Чавор	950.543,40	740.351,40
Анте Петковић	2.624.180,20	1.886.225,35
Васо Рафаиловић	1.341.208,10	990.159,75
Божидар Радовић	1.075.059,30	862.558,00
Рађеновић Драго	4.032.315,90	2.900.800,00
Милорад Страхиња	722.008,30	503.692,25
Иво Прибилић	2.461.645,05	1.700.616,30
Нико Голиш	2.882.949,45	1.989.908,70
Крсто Никлановић	3.705.055,10	2.797.533,75
Васо Франичевић	2.272.178,60	1.629.017,65
Драган Савић	1.726.019,60	1.363.534,70
Јово Лазовић	2.683.249,00	1.929.120,45
УКУПНО:		72.074.235,40
		52.916.910,45

Од укупно 41 обвезника, 36 их је изјавило жалбе на првостепено рјешење, које налазе код надлежне Републичке управе прихода дуже од три мјесеца.

ло је 57. Након спроведеног поступка утврђивања пореске основице донијета су рјешења о разрезу, којима су утврђене друштвене обавезе у укупном износу од динара 10.206.581,00.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ШТАМПУ У „СЛОВЕНСКОЈ ПЛАЖИ“

Први гости стижу 15. априла

Тамо где је прије пет година у помамној игри природе нестало са лица земље седам хотела са 1760 кревета никако је нови хотелски град. Тачно послиje пет година од тог априлског јутра које ће се дуго памтити, најмодерније туристичко насеље на нашем Јадрану примиће прве госте.

Ово је, између остalog, у разговору с новинарима појединачно земљотресе саопштио Бранко Војковић, помоћник директора Радне организације „Словенска плажа“.

Прва фаза комплекса Словенска плажа на којој су радови приведени крају садржи 2500 кревета у различи-

тим смјештајним објектима. Скоро трећина капацитета чине апартмани. Насеље има централну рецепцију, већи број ресторана с преко 2000 мјеста, самоуслуге, савремене бутике — укупно 64 потрошна мјеста. Ту су и објекти за културну и спортску анимацију (љетња позорница, те расе, базени) и други садржаји. Практично, гост, осим ка да полази на излете и у шећеру, неће имати потребу да излази ван насеља.

Хотелски град на Словенској плажи, рађен према за мислима љубљанског архитекте Јанеза Кобеа, има строг приморски изглед: доминирају камен и керамида, објекти су ниски, улице тијесне и тргови са фонтанама — све то подсећа на стара урбана језгра уз нашу обалу.

Како је саопштено новинарима, у изградњу прве фазе утрошено је 3,4 милијарде динара. Занимљиво је напоменути да на овим објектима, које је градила Пословна заједница „Импрес“ из Београда, није било прекорачења. Новац је обезбиђен из Фонда за обнову Црне Горе, кроз удрживање рада и средстава са сарајевским „Шипадом“ и из домаћих кредитова.

Судећи према интересовању гостију за нове објекте на Словенској плажи, које је исказано на недавно отржаној берлинској берзи иначе највећој туристичкој „пјаци“ у Европи, девизна жетва у првој години пословања биће богата. Према ријечима Божка Шофранца, шефа продаје „Словенске плаже“, највише гостију очекује се из СР Њемачке, скандинашких земаља и Холандије. Ове године, први пут, гости из Скандинавије слије таје на тиватски аеродром одакле ће стизати у хотеле од Улциња до Истре. Пуни дневни пансион за иностране госте стајаће 54 марке. Петина капацитета резервисана је за домаће госте, иначе сталне посјетиоце будванске ривијере. Цијена за њих још није утврђена, али је предложено да пуни пансион у главној сезони износи од 1350 до 1500 динара. У предсезони и послије ње цијена ће бити 20 одсто низа, а у мају и октобру дневни пансион ће стајати свега 710 динара.

С. Грговић

Разрез пореза од туристичких дјелатности

До ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о порезима грађана приход од издавања кревета третирају као приход од имовине, те су, следствено таквом законском регулисању, утврђиване и наплаћиване пореске обавезе.

Ради потпунијег увида и упоређења дајемо преглед оствареног прихода од туристичке дјелатности и утврђених друштвених обавеза по мјесним заједницама.

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД

Мјесна заједница	Остварени приход од туристичке дјелатности	Број домаћинских дјела	која су се бавила туристичком дјелатношћу	1982.	1983.	1982.	1983.
Будва I	30.735.079	41.158.986	440	401			
Будва II	26.252.808	40.564.580	331	301			
Бечићи	25.459.592	30.651.327	190	208			
Св. Стефан	15.168.434	16.985.952	115	116			
Петровац	30.605.540	31.089.377	345	357			
УКУПНО:	128.221.454	160.450.222	1.421	1.373			

Друштвене обавезе по основу пореза и доприноса из прихода од туристичке дјелатности износе:

	1982.	1983.
Општински порез на тур. дјелат.	13.463.252	17.328.624
Допринос за комун. дјелатности		4.813.506
Допринос републичким СИЗ-а		1.604.502
Мјесни самодопринос	5.721.882	2.327.812

Укупне обавезе: 19.185.134 35.470.409

Из табеларног прегледа види се да се туристичком дјелатношћу, односно издавањем кревета у 1983. години, на подручју наше општине бавило 1373 домаћинства, којима је овјерен 3951 рачун, након обрачуна и наплате друштвених обавеза.

У овој дјелатности присутни су бројни проблеми и деформације којима се нарушавају друштвени интереси. Најчешћи појавни облици девијатног понашања су не-пријављивање гостију, издавање лежаја без одобрења и извршене категоризације соба, издавање више кревета од дозвољеног броја, фiktivno цијепање домаћинства, срачунато на изигравање прописа и незаконито остваривање добити, због чега је покренута иницијатива у том смислу да се издавање одобрења везује искључиво за власника објекта, а не за чланове домаћинства.

У циљу сузбијања кршења пореских прописа, у прошлој години била је максимално заоштрена казнена политика, а поднијете пријаве против идентификованих прекршилаца, рјешаване су знатно ефикасније него ранијих година. Поднијета су 43 захтјева за покретање прекрајног поступка против обвезника који нису у законском року поднијели пореску пријаву за утврђивање пореза према стварном лич. дохотку, односно приходу са стањем на дан 31. децембра 1982. године. Изречене су новчане казне у износу 437.000,00 динара, и та средства наплаћена су у целини.

Покренут је прекрајни поступак против десет пореских обвезника који нису издавали рачуне и евидентирали промет преко регистар касе. Новчане казне у износу 375.000,00 такође су наплаћене. Од 470 пријава против грађана који су кршили прописе о издавању кревета 881 је ријешена, а остале се налазе у поступку рјешавања код надлежног органа.

У протеклој години није било случајева принудне наплате, што у овој треба очекивати, с обзиром на радијалне промјене у начину и висини утврђивања пореских обавеза. С тим у вези, неопходно је обезбиједити одговарајућу просторију за смјештај ствари и опреме приликом пописа и спровођења принудне наплате.

Расте туристички динар

У заједништву „Монтенегротурист“ у прошлој години постигнута су запажене резултати. Све организације пословале су без губитака, а укупни промет износи шест милијарди динара или 15% изнад плана. Чист доходак — 280 милиона — знатно је већи од предвиђеног.

Такви резултати, како истиче директор Интерне банке „Монтенегротуриста“ Миленко Шљиванчанин, није очекивани, али су охрабрујући за основне организације удрžујући рад и радећи људе овог туристичког заједништва. Они их обавезују да се у наступајућој сезони још више ангажују на извршавању производних задатака. А за то постоји више разлога. Између остalog, у промет се ове године укључује 3500 нових

хотелских кревета и други угоститељски садржaji. Обавеза да на плаже од Тивта и Котора до Аде на Ђојани допутије још више домаћих и страних туриста остаје као најважнија. Мора се уложити знатно више воље, знања и умјетности да се сви они кућама врате задовољни и да имају највећих година почно долазе и дводне нове госте.

Најбоље резултати у прошлој години постигле су основне организације удрžујући рада и радећи људе овог туристичког заједништва. Они их обавезују да се у наступајућој сезони још више ангажују на извршавању производних задатака. А за то постоји више разлога. Између остalog, у промет се ове године укључује 3500 нових

Активност туристичког друштва „Могрен“

Крајем фебруара одржана је скупштина Туристичког друштва „Могрен“, организације за коју су везани пионирски кораци у развоју туризма Будве. Скупштина је одржана на делегатском принципу и први пут је изабран Извршни одбор друштва, а за предсједника је изабран туризмолог Драган Трифуновић.

Друштво ће, како нас је обавијестио секретар Мјесне заједнице Будва I Милан Кљајић, радити на покретању друштвених активности на развоју туризма, што значи да се неће бавити комерцијалним пословима. Иначе, по треба за активирањем рада друштва осјећала се већ низ година, јер је његова

активност била застарела. Очекује се да се у рад друштва укључе њихови ранији активисти, а интересовање да допринесу унапређењу туризма „њепотице југа“ показују и младе генерације па се с правом очекује да се преко ове друштвене организације мјасно ангажују грађани на унапређењу туризма као основе живљења на овом подручју.

На то обавезује и традиција, јер се не смије заборавити шта је Туристичко друштво „Могрен“ учинило на развоју туризма у Будви у току преко педесет година свог постојања.

Д. Н.

У ОДЈЕЉЕЊУ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

БОЉИ ОДНОСИ — ВЕЋА ЕФИКАСНОСТ

У Одјељењу унутрашњих послова међуљудски односи, који су били знатно поремећени, сада су добри. Послије партијских казни и дисциплинских мјера које су услиједиле због повреда радних дужности, створена је повољна атмосфера за рад.

У посљедње вријеме око 80 одсто кривичних пријава поднијели су управо ра- дници овог одјељења. Они су били веома ефикасни у хватању провалника.

— Највише посла је у туристичкој сезони. Лани је Будву посјетило око 230.000 домаћих и страних туриста, тако да је посла било напетек, како би се омогућио нормалан боравак гостију. Ове сезоне биће још више посла, па се за лето озбиљно и припреми.

Недостаје нам неколико милиционера, а и возни парк нам је дотрајао. Потребан нам је и већи пловни објект, како бисмо боље вршили контролу на мору. Сматрамо да ћемо до почетка сезоне кадровски ојачати и побољшати техничку опремљеност, рекли су нам у Одјељењу унутрашњих послова.

Г. С.

За вријеме осмомартовске приредбе у Ђечјем вртићу „Љубице Јовановић — Маше“

Још једно признање у праве руке

На адресу Ђечјег вртића „Љубице Јовановић — Маше“ стигло је још једно признање. Додијелила га је Заједница предшколских радних организација Црне Горе (установљено је ове године) „за дугогодишњи плодан рад, сарадњу и посебан допринос у остваривању циљева и задатака Заједнице на унапређивању предшколског васпитања и образовања“.

Дјечји вртић у Будви запошљава 37 радника. У простијама које су обновљене након земљотреса преко ци-

сви — од чистачица до васпитног особља и мене. Изда нашеих успјеха стоји дугогодишњи рад. Најновије признање је и нов подстrek. Наиме, лијепо је то када се рад вреднује, када се они који раде и стимулишу за то — каже Јелушић.

Дјечји вртић у Будви запошљава 37 радника. У простијама које су обновљене након земљотреса преко ци-

ционална и лијепа наша зграда је постала претијесна. Извјесно је да је већ у свом тренутку Будви потребно више простора за најmlađe. Ми смо планирали добра дњу и уз постојећи објекат дозидали бисмо неколико просторија. Међутим, трајно рјешење је изградња обданишта у највећем насељу у нашем граду, у Подкошљуну — истиче Јелушић.

Дјечји вртићи у Светом Стефану и Петровцу раде у саставу будванској. По ријечима управицјука, онај у Светом Стефану ради из дана у дан боље, док се за вртић у Петровцу то не може рећи. Наиме, родитељи из Петровца показују све мање интересовања за вртић и уколико се тако настави, најверојатније да ће он престати с радом.

— Надамо се да ћемо код надлежних у општини најmlađi на разумijevanje када је у питању нови простор за наше малишане. Напокон, све више је запослених родитеља који су упућени једино на вртић. Дакле, потребе су велике, наш град се развија и надам се ускоро ће услиједити акције око повећања простора за боравак дјечака и дјевојчица предшколског узраста. Такође сматрам да ће се и у Петровцу промијенити резон родитеља. Предстоји нам и доста после око оправке вртића у Светом Стефану који окупља све више дјеце. Уз то, усавршавање кадра, нарочито васпитача, наш је веома важан задатак коме ћемо и убудуће поклањати пуно пажње — каже Чедо Јелушић.

С. Паповић

Неко у Грчку, неко у Сарајево а неко код куће

Највећи број жена наше општине остао је код куће за 8. март. Оне које су запослене добиле су поклоне из радних организација, а оне које нису, њима су цвијеће или неки други поклони донијели супруг, брат, син или кћерка.

Извјестан број жена из наше општине (њима се био прикључио и по који мушкарац) отпуштовао је с два аутобуса „Монтенегротуриста“ на седам дана у Грчку. Аранжман је стајао око 9.000 динара, и он је једним дијелом пао на те редове радних организација, које су их велиководушно упутиле да посјете ову сусједну земљу.

Друга група жена са три „Монтенегротуристова“ аутобуса боравила је у Сарајеву четири дана.

— Могућност да без депозита од 5.000 динара једном годишње пређемо границу користили смо за наш празник — рекло нам је неколико другарица.

Вјероватно ове редове не бисмо писали да није ријеч о борби за стабилизацију којом се кунемо и заклињемо на сваком састанку, почев од радне организације и мјесне заједнице до највиших органа у нашој земљи.

С. Паповић

Рекли смо још једно признање, јер је Ђечји вртић добитник више повеља и признања за вишегодишњи успјешан рад.

Један од најзаслужнијих за ово и ранија признања је Чедо Јелушић, управник Вртића, предани радник, који ради у просвјети више од три деценије.

— За ово и друга признања заслужни смо подједнако

јелог дана борави 370 дјеце. Квалитет рада је на завидном нивоу, што потврђују и налази инспектора и других служби. Васпитачи често одлазе на семинаре ради усавршавања, мијењају се искуства са сличним организацијама из Титограда, Дубровника, Београда, Сарајева и Кикинде.

— Има, међутим, и проблема. Иако санирана, функци-

С. ГРЕГОВИЋ

НА ЈАДРАНСКОМ САЈМУ

Почела овогодишња сезона

Десетим јубиларним салоном намјештаја, који је био отворен између 14. и 18. марта почела је овогодишња сезона на Јадранском сајму. Салон је окупио најпознатије производитеље намјештаја и опреме из цијеле земље. Поменујемо само неке који су излагали: „Шипад“ из Сарајева, мостарски „Соко“, „Руди Чајевац“ из Бање Луке, „Техноопрема“ и „Нови дом“ из Београда. Овог пута и производици из Црне Горе били су као ријетко када присути. Излагали су цетињски „Обод“, „Вукман Крушић“ из Мојковца, „Марко Радовић“ и „Дрвоимпекс“ из Титограда и „Јаворак“ из Никшића.

Отварајући прву овогодишњу изложбу на Јадранском сајму Лазар Шаулић, члан Предсједништва Приједре коморе Црне Горе је, између остalog, рекао:

— Сајам у Будви, као организатор овог салона и многих других изложби у току године, како домаћих тако и страних излагача, даје значајан допринос бОљем снабдијавању и унапређењу туристичке привреде и повећању туристичког промета.

Прва изложба на Сајму привукла је дosta посетилаца. Било је ту, разумије се, највише представника туристичких организација који су разгледали робу, склапали уговоре о набавци намјештаја и друге опреме.

— Почело је добро, али прави посао тек предстоји. Овогодишњи програм изложби је богат и садржајан — очекујемо једну од најбољих сезона. У периоду од марта до октобра и буквално изложбе ће смјењивати једна другу. Биће и других разноврсних приједби које треба да анимирају туристичку публику. Рачунамо да ће Сајам љетос посетити преко 300.000 туриста из наше земље и свијета — рекао нам је Михајло Вугделић.

С. Г.

Породица Јоковић притеља у помоћ унесрећенима

У јануару и фебруару на подручју наше општине додило се више саобраћајних несрећа, у којима је неколико лица изгубило животе и теже или лакше површијено — каже нам командир Републичке саобраћајне милиције из Јужни Јадран Мехо Теховић. Томо Јоковић, аутопревозник из наше општине, прича нам:

— Ноћ се увекли спушта ла. Превози сам посљедњу туру камена из Дулетића, ка да ме је на путу код Станишића зауставио Ристо Станишић. Рекао ми је да су код тунела слетјела једна кола и да треба ићи да им помогнемо. Са мном у камиону била су моја два брата Бранко и Ранко, сестра Миланка и радник Бранко Бранковић. Знао сам да ћемо камионом споро стићи до мјеста уједе. Срећом, истог момента, својим колима на-

ишао је Стево Гленда, дописник „Спорта“. С њим смо стигли до мјеста уједе. На коловозу смо нашли на рањеног Радомана Лабовића и брзо га пребацили до Дома здравља, где му је указана помоћ. Алармирали смо Одјељење унутрашњих послова, чији су припадници похитали да помогну осталој двојици милиционера, који су се зауставили у провалији дубокој 284 метра. То су били милиционери Радојица Калуђеровић (24 године) и Милисав Голубовић, нешто старији од њега. Када смо га помоћу рефлектора пронашли, Калуђеровић је већ био мртав, а Голубовић теже рањен и превезен у рисанску болницу. Возач Аутопревозног предузећа из Никшића Воротовић највише је помогао у овај несрећи — и спричao нам је Томо Јоковић.

П. С.

ИЗ СУСЈЕДНИХ КОМУНА

Тиват: занатлије без пореза

У тиватској општини у току је велика акција на срећивању стања у малој привреди. У овој комуни су дошли до закључка да треба стимулisати оне занатлије којих нема доволно у граду, јер се засад мала привреда своди претежно на кафиће и друге угоститељске објекте. Стога је предложено да се за извјесно вријеме (годину-две) не опорезују објекти, хемијски чистачи, ТВ механичари, тапетари и кројачи.

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ

ЛИКОВНИ ЖИВОТ

Монотипије Љуба Божовића

Љубо Божовић

ЉУБА БОЖОВИЋА, графичког радника БИГЗ-а срели смо ових дана у Будви, где је рођен прије педесет и дваје године, а од 1949. стално живи и ради у Београду. Сјећамо се да је у ударном термину, од 3. до 15. августа 1976. године, имао запажену изложбу у галерији „Санта Марија“, када се представио са четрдесет монотипија.

— Што је то монотипија? — гласило је наше прво питање.

— Монотипија је графичка репродукциона техника која се користи у сликарству. Литографски камен или стаклена плоча је основа на којој се четкицом наноси уљана боја. С камена или стакла отискује се слика на папир или платно.

— Колико се може добити отисака?

— Највише три, а по правилу, само један има вриједност оригинална. Сва ки нови отисак тражи поновно сликање на камену или стакленој плочи, па је сваки нови примјерак оригинал.

Љубо Божовић усавршио је монотипију до перфекције. Најближи је информелу, сликарском правцу, који је настао у Југославији шездесетих година, а сљедбеници су му били Мића Поповић и Бранко Филиповић — Фило.

Апстрактним понирањем у чудесни свијет снова и фантазија, Љубо Божовић открива заиста лижјеп свијет маште.

Упитали смо га где је све бд 1976. године до данас излагао.

— Имао сам више групних изложби широм наше земље, а самостално сам излагао седам пута — три пута у Москви и четири пута у београдским га-

лерijama. Добио сам 1978. године Октобарску награду Каравана пријатељства у Београду, а три године раније посебно признање за изложбу у Крагујевцу. Добио сам још десетак похвала и повеља.

Божовић није самоук у ликовном стваралаштву, већ је учио у Београду код Лазара Вујаклије, Сергеја Јовановића и других ликовних умјетника.

— Када ћете поново излагати у Будви?

— Надам се да ће простор галерије „Санта Марија“ поново бити доступан сликарима, пјесницима и музичким умјетницима, јер је он све знао одушевити.

— Да ли pratite изложбenu активност у Будви?

Читам у „Политици“ и „Вечерњим новостима“ шта се догађа на ликовном плану у Будви. Сјећам се изложби Александра Пријића, Гојка Беркуљана, Пуре Ђурића, Николе Гвозденовића, овогодишњег добитника АВНОЈ-eve награде Недељка Гвозденовића, па Фила, Пеђе Милосављевића, Љубе Поповића и још десетине других које су овом граду дале димензију југословенског ликовног центра.

С. Паповић

МИХАИЛ ШОЛОХОВ:

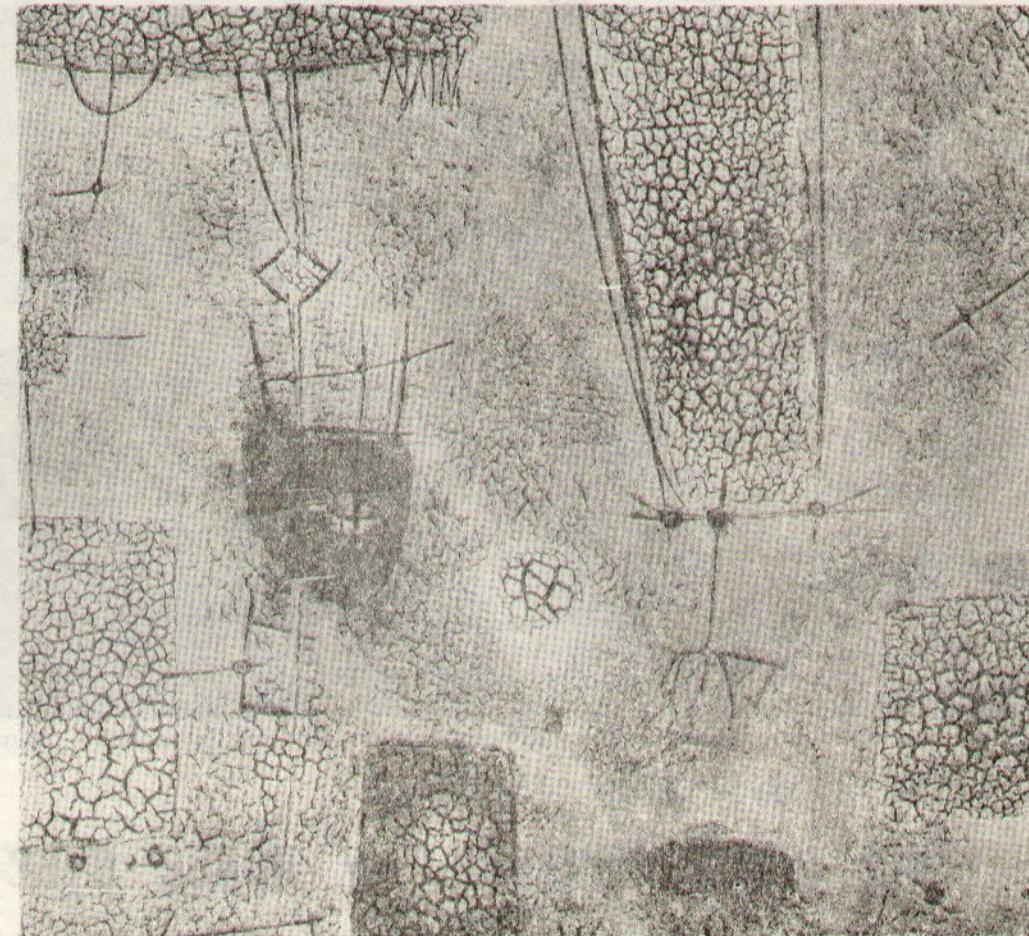
ВЕЋ СУ СВЕ КАНДИДАТУРЕ оних који су поднијели молбу да буду примљени у Партију биле свестрано претресене; већ су сва тројица били јавним гласањем једногласно примљени за кандидате за члана Партије са шестомесечним пробним стажом, кад затражи ријеч стари Шалиј. Он се диже с кљупом која је стајала крај сајмог прозора, наслони се широким леђима о перваз, па упита:

— Могу ли да поставим једно питање нашем управнику колхоза Јакову Лукичу?

— Постави и два, — одобри одмах весело Макар Нагуљинов

Јаков Лукич се несвесно окрену Шалију. На лицу му је био израз напретнутог ишчекивања.

— Ево, људи ступају у Партију, не желе да живе ван ње, већ у њој, да с њом дијеле и зло и добро, — про-

Тоне Лапајне: Моја земља

Тоне Лапајне отворио овогодишњу ликовну сезону

Модерна галерија овогодишњу ликовну сезону

ДАНА 13. АПРИЛА 1984 НАВРШАВА СЕ ГОДИНА ДАНА ОД СМРТИ МАРКА ЛАЗОВА КУЉАЧЕ. ТИМ ПОВОДОМ ЊЕГОВА СУПРУГА ЈОВАНА ПРИЛОЖИЛА ТРИ МИЛИОНА (СТАРИХ) ДИНАРА ЗА ИЗГРАДЊУ ПУТА ВАЛА КУЉАЧЕ.
ОДБОР НАЈЉЕПШЕ ЗАХВАЉУЈЕ.

отворила је 8. марта изложбом слика словеначког ликовног ствараоца Тоне Лапајне, који је дипломирао на Академији за ликовну умјетност у Јубљани у класи професора Бориса Калуне код кога је завршио и постдипломске студије.

Лапајне је учесник седам вајарских симпозијума и добитник више признања и награда, од којих посебно издаваје ону из студенских дана — Прешернову награду која му је додијељена 1961. године.

П. С.

ЉУДИ РАЗЛИЧИТИХ ПАРТИЈА

(ОДЛОМАК ИЗ РОМАНА „УЗОРАНА ЛЕДИНА“)

говори Шалиј пригушеним басом не скрећиши поглед буљавих црних очију с Јакова Лукича. — А зашто ти, Лукичу, не пишеш молбу за Партију? Хоћу да те отворим упитам: зашто ти стојиш по страни? Или се, можда, тебе уопште не тиче што се Партија свим силама труди да нас довуче у бољи живот? А ти? А ти настојиши да се извучеш из гужве, чекаш кад ће ти други набавити залогај, кад ће ти га сажувати и метнути у уста, је ли тако? Како током тебе испада? Интересантно то излази код тебе, и сам народ то, чак, види... Цијело село види, ако хоћеш да знаш!

— Ја сам себи зарађујем хљеб и још од тебе нисам тражио, — живо одврати Остронов.

Али, Шалиј махну енергично руком као да одбацује тај ништаван доказ, па рече:

— Може се на разне начине набављати хљеб: тури торбу на леђа, иди и богоради, па ни онда нећеш умрјети од глади. Али, ја говорим о томе, и ти, Лукичу, немој да мигољиш као смук под вилама, разумијеш ти о чему ја говорим! Некад, за пријеме самосталног живота, ти си био на послу оштар као сабља, прихватао си се сваког посла, ниси га пуштао из руку, само да стекнеш коју копејку више, а сад радиш као од биједе, само да замажеш очи... Али, није о томе ријеч, није још вријеме да ти се очита буквица пред свијетом за твој површан рад и наопак живот, доћи ће вријеме кад ћеш положити рачун! А сада реци: зашто се не пријављујеш у Партију?

— Нисам ја тако писмен да могу да уђем у Партију,

тако тихо да нико у школи није чуо шта је рекао осим оних што су сједјели око њега.

Неко отпозади викну:

— Говори гласније! Не чује се шта то мрмљаш себи под ног! Понови шта си рекао!

Јаков Кукић је дуго ћутао као да није чуо шта се тражи од њега. У насталој тишини пуно ишчекивања чуло се како разноврсно, али сложно крекењу жабе у мрачној уснулој рјечици, као негде далеко, сигурана на старој вјетрењачи изван села, тугује сова и како напољу у багрењаку цркућу куваре.

Било је непријатно да ћути даље, и Остронов проговори знатно гласније:

— Нисам ја толико писмен за Партију.

— Писмен си да будеш управник колхоза, а за Пар-

ВЕЛИКАНИ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Шолохов — творац „Тихог Дона“

СОВЈЕТСКА И СВЈЕТСКА ЛИТЕРАТУРА претрпела је велики губитак. У Ростову на Дону је 21. фебруара у 79. години умро Михаил Шолохов. Вести о дугој и тешкој бољести познатог писца преносиле су се још од јесенас када је свечано прослављена ше здесетогодишњица његовог стваралачког рада. Чије се појавио у јавности и тада ни касније. Остао је у свом ко зачком гњезду, станици Вешенској, где је по сљедњих година стално боравио, долазећи само повремено у Москву. „Шолохов је“ — ка жу његови земљаци — био и остало Козак. Зато је тако добро знао нашу душу и овековјечио је кроз ликове Григорија Мелехова и Аксине у „Тихом Дону“.

Шолохов је рођен 1905. године. У септембру 1923. почео је да објављује фељтоне у листу „Младалачка пра вда“, касније „Млади Ленинац“, под потписом Михаил Шолох. Текст је носио назив „Три“. Већ идуће године Шолох постаје Шолохов, а 1926. појављује се његова збирка „Донске приче“ која већ указује да је на помolu значајан писац. Предговор је написао А. С. Серафимович, тада већ познати аутор прозе о козацима („Жељезни поток“) који одмах уочава сљедеће карактеристике Шолохова умјетника који ће се касније развијати и потврдити: „Живост, једноставност, снагу израза и колоритан, богат језик којим говоре козаци, пуноћа живота,

Михаил Шолохов

осјејај умјетничке мјере, огромно познавање онога о чему пише и изузетно оштро око за запажање битних детаља, способност одабирања најкарактеристичнијег...“

Шолохов је писао споро и темељно. Из „Донских прича“ полако се рађало његово капитално дело које ће га учинити славним не само у Совјетском Савезу већ и у читавом свету — „Тихи Дон“, почет 1928. и писан све до 1940. године, када је објављена четврта књига. Многи познати критичари и писци поредили су „Тихи Дон“ с генијалним Толстојевим дјелом „Рат и мир“.

Поводом шездесетогодишњице умјетничког рада Шолохова познати критичар Јуриј Лукин је, између осталих, написао: „Он је дубоко народни писац. Његови хероји са свим својим драматичним, често трагичним судбинама су обични људи. Они упорно траже правду и прavedност, страсно се боре за сопствен срећу и за срећу човека уопште. То су Гри-

горије и Аксинја, то су три славна витеза револуције Да видов, Нагуљнов и Разметњиков, то је Андреј Соколов, поручник Герасимов, Стрельцов, Лопахин, Звјагинцев...

ЛЕГЕНДА О СТАНИЦИ ВЕШЕНСКОЈ

Послије „Тихог Дона“ слједећи велики успјех Шолохова је роман „Узорана ледина“ чија се прва књига појавила 1932. године, а друга много касније. Овога пута тема је, рекло би се, још тежа. Процеси на селу у вријеме колективизације са свим заблудама, тегобама и мучинама које је то вријеме носило.

Шолохов није много писао. Поред ова два капитала на дјелу остао је недовршен роман „Они су се борили за отаџбину“ и прича „Човјекова судбина“, или је свако значило изузетан литерарни догађај.

Станицу Вешенску Шолохов је учинио познатом широм света, јер је она поприште забивања из романа „Тихи Дон“. Шолохов је овдје провео највећи дио живота, уживајући да у ведре јељтње вечери посматра саје тлуцаје бескрајно мирног и истовремено пуног изненађења, тајанственог и сурогог Дона. Записано је да су козаци у вријеме владе Петра Великог „из лоповског градића Чигонки“ опљачкали бродове са царским товаром. Они који су се спасили Петровог гњева и освете пре селили су се из до темеља спаљеног Чигонка на ново место, поред Дона, и подigli козачку станицу Вишеску. Почетком вијека било је то забито место и према попису из 1897. године имало је 634 дома, двије православне цркве и пошту. Писмених је, како саопштава стари хроничар, било само у три породице. Станицу је окруживало 45 хиљада хектара пешичаре, одајући је од осталог света. За вријеме другог светског рата Немци су се из до темеља спаљеног Чигонка на ново место, поред Дона, и подigli козачку станицу Вишеску. Почетком вијека било је то забито место и према попису из 1897. године имало је 634 дома, двије православне цркве и пошту. Писмених је, како саопштава стари хроничар, било само у три породице. Станицу је окруживало 45 хиљада хектара пешичаре, одајући је од осталог света. За вријеме другог светског рата Немци су се подигао према небу и запловио над непрегледном стетом. Када сам прочитао роман Михаила Шолохова „Тихи Дон“ сјетио сам се ове, давно виђене сцене. Млади, још жутокљуни орао, а та ко је снажно размахнуо крилом...“

порушили читаву станицу Вешенску и бомбардовали је Шолохова. Писац је отишао на фронт и писао репортаже за новине које су касније послужиле као основна инспирација за роман „Они су се борили за отаџбину“ и причу „Човјекова судбина“.

СТЕПСКИ ОРАО

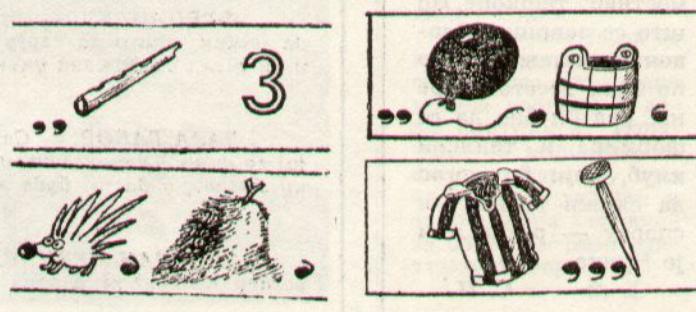
У посљедњем интервјуу који је поводом шездесетогодишњице умјетничког рада дјело листу „Совјетска култура“, Шолохов каже и ово: „Писци који пишу о савременом селу треба да живе међу својим херојима, у станицама и колхозима, и да познају ствари боље од предсједника колхоза. Коријени се не смију чупати, иначе ћеш се изгубити и као човјек и као писац.“

Поред бројних совјетских награда и одликовања, Михаил Шолохов је 1965. године добио и Нобелову награду за књижевност. Дјела Шолохова објављена су у Совјетском Савезу 1.080 пута на 88 језика и укупан тираж износи 97 милиона 449 хиљада примијерака. Само на руском језику објављено је 530 издања. У иностранству је прво објављен „Тихи Дон“ на њемачком језику већ 1929. године. Годину дана касније књига се појавила у Француској, а 1934. у Енглеској.

Недавно је у близини станице Вешенска саграђен нови мост преко Дона. На њему је почао са сљедећим ријечима писац Серафимович: „Путовао сам степом... било је то давно. На омањој хумци стајао је млади степски орао. Невелик, освртао се лијево и десно, упирао жућкасти кљун у даљину. Ка хумци је водио вијугав прашњав пут. Изненада, орао је раширо моћна крила, меко се подигао према небу и запловио над непрегледном стетом. Када сам прочитао роман Михаила Шолохова „Тихи Дон“ сјетио сам се ове, давно виђене сцене. Млади, још жутокљуни орао, а та ко је снажно размахнуо крилом...“

Тај орао, надвијен над стетом и Доном, остаје сада као симбол и подсећање на Михаила Шолохова.

РЕБУСИ

Најмлађи сарадници

МОЈ ЉУБИМАЦ

Љубимца којег би жељеља да опет имам је папагај. То је једна дивна птица. Тој жељи доприноси и то што сам већ имала једног папагаја који ми је побјегао. Био је диван, научен и да прича. Звао се Коколо. Био је жут као лишће у јесен, црвен као цвијет у росној трави и зелен као трава. Очи је имао као два бисера која се огледају у дубини мора. Ми сада болујемо за њим, а можда и он за нама. Дошао је са сунцем а отишао с бујом.

Сандра Вукчевић V-3

*

Имам много љубимаца ме ћу животињама, па се не могу одлучити о којем да пишем. Ипак, од свих издвојила бих једног голуба, који сваког дана долази на моју терасу и купи мрвице које му оставим прије него што пођем у школу. Његово дивно перје се прелива. На ње му се распознају разне боје као: бијела, сива, плава, а и по нека црна трака. Зовем га Скај што на енглеском значи небо. Мислим да му то име најбоље одговара, јер кад га тако зовем он весело махне крилима. Он је почeo да долази код мене, а највише ме радује што се не боји да једе из моје руке.

Марица Кузњецов V-3

ХРАБРОСТ ПАРТИЗАНА

За вријеме рата као и Дејанов тата бориле су се чете партизана.

Сви су они били јунаци првог рата борили су се на многим ријекама, па и на Сави.

Много је крви ту потекло и нешто народу рекло:
Да су ту јунаци многи пали и дјеца — борци мали.

Лидија ЛЕКИЋ

*

ЉУДИ ИЗ НАШЕ ОПШТИНЕ нису нам направили све на улици. Направите нам бар један надвожњак. Ако не можете, онда направите неколико знакова. Ми ћemo дати новац за то. Да маме и тате буду сигурни да нам се на путу до школе и на повратку из ње неће ништа дододити.

Никола СУБОТИЋ

тију — ниси? — опет упита Шалиј.

— Тамо је газдинство, а овде политика. Ако ти не видиш никакве разлике, ја ја видим, — већ јасно и гласно рече Јаков Лукић пошто се опоравио од изненађења.

Али се Шалиј не умири, већ проговори са осмијехом:

— А наши комунисти баве се и газдинством и политиком, — разумијеш ли, како је чудна ствар — и иде им за руком! Како да једно другоме не смета. Нешто врдаш, Лукићу, не говориш оно што треба... Хоћеш да обиђеш истину, па врдаш!

— Немам шта да врдам, — мукло одговори Островнов.

— Нећ, врдаш! Због неких својих потајних мисли не желиш да се пријавиш за Партију.. А можда ја гријешим, онда ме исправи, исправи ме!

Састанак се отега већ више од четири сата. У школи је било страшно загушљиво, иако је напољу била вечерња хладовина. У ходнику, у ученицима, шкиљило је не-

колико стоних лампи, али као да је због њих било још загушљивије. Ипак, људи су мокри од зноја, сједели немомично, ћутали и с напретнутом пажњом пратили неочекивано разбујали двобој ријечима између старог ковача и Островнова, осјећајући да се из свега тога скрију нешто недоречено, тешко и мрачно...

— А какве ја могу скријене мисли да имам? Кад ти све на свијету скроз видиш, онда реци — рече Островнов, коме се враћао изгубљено спокојство, и пређе из одбране у напад.

— Реци ти сам, Лукићу, о себи. Због чега треба да за тебе да говорим?

— Немам шта с тобом да разgovaram!

— Немој ти са мном, већ с народом... с народом разговарај!

— Нико ме, осим тебе, ништа не пита.

— Доста је и ово од тебе и мене. Значи нећеш да говориш? Па, ништа, причаћемо, ако не данас, онда нећеш проговорити сутра!

— Ама што си ме спојао, Иполите? А зашто ти не ступиш у Партију? Реци ти за себе, а немој мене да исповиједаш, ниси поп!

— А ко ти је рекао да ја не ступам у Партију? — оте жући намјерно лагано упита Шалиј, не мијењајући положај.

— Чим ниси у Партији — значи не желиш да ступиш. И тада се Шалиј искашља, одгурнући се раменом од пераваза пред њим се сложно размакоше сељани и он незграбно, без журбе, крену према столу предсједништва говорећи уз пут:

— Раније нисам ступио — то је тачно, а сад ћу да ступим. Пошто ти, Јакове Лукићу, не ступаш, значи ја треба да ступим. А, ето, да си ти данас предао молбу, ја бих се уздржао. Не можемо ти и ја да будемо у једној партији! Ми смо људи разлиčitih партијa...

ПОЧЕЛА ПРОЉЕЋНА ФУДБАЛСКА СЕЗОНА

Слаб старт „Могрена“

се Будвани оправили од даљег такмичења у Купу Југославије.

Првенство у Црногорској лиги почело је 11. марта. „Могрен“ је у првом колу наставка гостовао у Бијелом Пољу. Домаћи „Текстилац“ је очигледно спремније дочекао прљеће и заслужено му је припао дејствија. Послије деведесет минута борбе резултат је био 4:1 за домаћу екипу. „Текстилац“ је приказао добру, офанзивну игру и већ у 63. минуту водио је са 4:0. Будвани су почасни гол постигли из једанаестераца којег је у 78. минуту реализовао Душан Цвијовић.

Поред тога што су у срету с директним конку-

рентом за испадање из лиге поражени врло убедљиво, Будвани су се вратили из Бијелог Поља „жутим“ и „црвеним“. Ђоновић, Лазовић и Мирко Цвијовић добили су жуте картоне, док је Милорад Шабан „појарвенио“. Према извештају са ове утакмице, приказан је веома лош фудбал, далеко испод реномеа екипа које су некад изазивале респект на теренима широм Црне Горе. Очигледно је да су Будвани неспремно дочекали наставак борби за бодове, да у њиховим редовима много шта не вала и да предстоји грчевита борба за опстанак у лиги.

С. Г.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

Ко је пројектовао хеликоптер?

• ЈОШ 1754. ГОДИНЕ Ломоносов је пројектовао хеликоптер с два мотора. Његов модел летио је чак и прије него што су постојали експлозивни мотори или мотори с унутрашњим сагоријевањем.

• ПРВИ ФОТО-ИНТЕРВЈУ направљен је 1886. године, када је Надар интервјујао великог научника, Чевреула, на његов стручнији рођендан. Том приликом слављеник је рекао: „Све до моје 97. године био сам непријатељ фотографије, али прије три године сам капитулирао“.

• ДОКУМЕНТАРНА ФОТОГРАФИЈА је старијег датума. Срећемо је још код Атгета 1898. године у његовим снимцима Париза. Из ове области фотографије, нарочито се прославио Паул Мартин својим ноћним снимцима Лондона које је правио камером скриженом у торби.

Кутак за разоноду

КАЗАЛИ СУ...

ПСИХИЈАТАР И РОЂЕНА ЖЕНА

ЖАК ПРЕВЕР: — Психијатар је човек који вам за велике паре на питања одговара оно што вам рођена жена каже без пребијене паре.

ПЛЕР ДАНИНО: — Љубав — то значи бити егоиста у двоје.

ПЕРЛ БАК: — Ко познаје само срећну љубав, тај не познаје љубав.

АНДРЕ МОРОА: — Оно што не вала у комплексу мање вриједности то је чинијница да га немају они који би требало да га имају у великим количинама.

ФЕРНАНДЕЛ: — Државник је човек који настоји да учини нешто за своју земљу, а политичар је човек који жељи да држава учини нешто за њега.

ЗАЗА ГАБОР: — Сан сваке америчке глумице је да јој се диви Американац, удвара Италијан, узме је за жену Енглез, а да јој буде љубавник Паризјанин.

ТРИСТАН БЕРНАР: — Добар писац се боји да ће остати несхваћен, а рђав се плаши да ће га схватити.

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЈЕЋИВАЊЕ

Зуби, уста и цигарета

ПУШЕЊЕ КАО НАВИКА, по другим дрогама и болестима је познато од најранијих времена. Дувач су пушили амерички Индијанци из чисто религиозних побуда. Колумбовим открићем Америке пренесен је у Европу, а одатле на остале континенте. Истраживања показују да је пушчење у почетку резултат жеље да се особе и једног и другог пола покажу зрелијим и одраслим, а тек послије одређеног времена ствара се навика.

Прва промјена која се манифестије у устима пушача — почетника је хемијско оштећење слузокоже уста, изазвано саставцима дувана и топлотним дјејством дима. Црвенило ждријела са повећаним лимфним чворовима на задњем зиду ждријела су промјене скоро увијене присутне код пушача. Према томе, хронични „фарингитис никотиника“ је типична појава код пушача и карактерише се, поред црвенила ждријела, осећајем пецања, жарења, грабања и врло често се манифестије промуклошћу и кашљањем. Пушачи зато врло често пате од тонзилофарингитиса, ларингитиса и бронхитиса.

Послије дужег времена ужијавања дувана примјењују се код пушача мушки и женски пола промјене боје гласа, тј. његова храпавост и, не ријетко, груб говор, нарочито код жена. Код пушача су карактеристичне такозване жуто-мрке пигментације слузокоже уста, нарочито де сни, због депоновања опојних супстанција дувана у епител слузокоже.

Најтипичнија појава у устима пушача су дуванске наслаге. Ове тамно-браон наслаге најчешће се налазе на усним површинама предњих зуба горње и доње вилице, као и језничим површинама доњих предњих зуба. Дуванске наслаге састоје се из масе бактерија и гљивица, десквамираних епителних ћелија и остатака хране. Ова смрка плака се врло тешко може отклонити

пастом за зубе. Чак и механичко чишћење у стоматолошкој ординацији зна бити често безуспешно. Зуби неизгледају као премазани катраном. Код страстивих пушача долази и до обложенја супстанце зuba, тј. површинских слојева, глеђи. У том случају никаквим средствима не могу се уклонити ове супстанце.

Потребно је напоменути да разне муштике, луле и томе слично могу довести до деформације једног или више зuba.

Најчешће оболење меких дјелова усне дупље је пародонтопатија. Према неким статистичарима, она је два пута чешћа код пушача него код непушача. То је прогресивно обложенје — да се опет осврнемо на податке статистике — од стотине извршених зuba, осамдесет се вади због пародонтопатије. Поява тзв. лингве нигре (прнији језик) је скоро стопроцентна „привилегија“ пушача.

Пушчење изазива сувоћу уста — смањено лучење пљувачке, па услед смањења те било важне биолошке барјере лакше долази до тешких облика стоматита и гло сита.

При пушчењу долази до знатно веће потрошње витамина „Ц“ и „Б“, а до дефицијанта „Ц“ и „Б“ комплекса витамина у слузокожи уста, што погодује развоју инфекције. Код страстивих пушача, нарочито у добу од 20—40 година старости, чешће долази до улцерозног некротичног гингивитиса. Симптоми свог обложенја су јак бол, кваварење десни и осећај метаља у устима. На папилама десни су улцерације од којих се шире непријатан зарадах.

Рак је најтеже обложенје у устима коме поприлично кумује пушчење. Карцином слузокоже уста чине око 10% малигних тумора који се развијају у човјечјем организму. Карцином се може јавити на сваком мјесту у усном дупљи, а најчешће на уснама и језику. Два пута је чешћи код пушача (нарочито пушача лула), него код непушача.

Моја порука би за то била: оставите пушчење док не буде касно.

Др Милош Марковић

ОГЛАС

МИЈЕЊАМ ДВОСОБАН СТАН 56 m² У ДОБРОТИ II КОТОР ЗА СЛИЧАН ОДИТИВА ДО БАРА — МОГУЋА И ЗАМЈЕНА ПУТЕМ НЕГОГ ДРУГОГ У УНУТРРШЊОСТИ — ТЕЛ. 082/23-298 — КОТОР.

Тениски турнир „Мимоза 84“

УСПЈЕХ ФРАНИЧЕВИЋА И ЧУЧКЕ

На традиционалном тениском турниру „Мимоза 84“ наступило је у Кумбору 25 играча из Херцег-Новог, Дубровника, Бара, Никшића, Будве и Петровца на Мору. Тенисери из наше општине играли су врло добро: Јово Франчићевић из Петроваца заузео је друго мјесто. Њега је у финалу побиједио Дубровчанин Влатко Поповић. Такође Дубровчанин Прокић је борби за треће мјесто по биједио је Бориса Чучку.

Штета је што немамо спортско друштво тенисера. То је покушавано више пута, али се увијек испријече неке „непремости“ тешкоће. Поред што се заврши „Словенска плаџа“, где ће бити десетак терена, ред би био да се формира и тениски клуб, који би могао да служи туризму и спорту — рекао нам је Чучка.

С. П.